

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru nosaka tirdzniecības režīmu, kas piemērojams dažām lauksaimniecības produktu pārstrādē iegūtām precēm"

COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD)

(2013/C 327/15)

Ziņotājs: **Mindaugas MACIULEVIČIUS** kgs

Eiropas Parlaments 2013. gada 12. martā un Eiropas Komisija 2013. gada 15. martā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 43. panta 2. punktu, 207. panta 2. punktu un 304. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru nosaka tirdzniecības režīmu, kas piemērojams dažām lauksaimniecības produktu pārstrādē iegūtām precēm"

COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 12. jūnijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 491. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 10. un 11. jūlijā (10. jūlija sēdē), ar 149 balsīm par un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 Komiteja atzinīgi vērtē šo priekšlikumu par tiesību aktu saskaņošanu ar Lisabonas līgumu, kā jau tā norādīja EESK atzinumā 357/2011⁽¹⁾ un konsekventi turpina to turpmākajos atzinumos.

1.2 EESK aicina vispārēji modernizēt tirdzniecības noteikumus, padarīt tos pārredzamākus, iesaistot attiecīgās ieinteresētās puses, un vienlaikus nodrošināt minēto noteikumu atbilstību kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, lai visā pasaulē popularizētu ES vērtības.

1.3 EESK aicina nodrošināt efektīvus aizsardzības instrumentus, lai novērstu brīvās tirdzniecības nolīgumu iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu gadījumos, kad tie ir līdzeklis, lai ES tirgū ievestu zemākam standartam atbilstošus pārtikas produktus, kas ir lētāki un ko ir vieglāk ražot.

1.4 EESK stingri iesaka nodrošināt, ka visi turpmākie tirdzniecības režīmi nepieļauj konkurences izkropļošanu ES tirgū trešo valstu piemēroto zemāko vides, pārtikas nekaitīguma, dzīvnieku labturības un sociālo standartu dēļ. To var panākt, nosakot papildu kompensējošus komponentus importa nodevām.

1.5 Komiteja aicina pārskatīt importa licenču, kompensācijas sertifikātu un sertifikātu par atvieglojuma režīmu pārstrādei ievestām precēm piešķiršanas sistēmu, un, jo īpaši, kvotu piešķiršanas sistēmu, lai nodrošinātu pietiekamu ricības brīvību mazajiem un vidējiem ražotājiem.

1.6 Komiteja aicina ieviest e-iegākuma instrumentus, kas integrēti muitas sistēmā, lai nodrošinātu licenču, kvotu un sertifikātu pārvaldību. Ar šādas sistēmas palīdzību varētu uzraudzīt patieso stāvokli tirgū un nekavējoties reaģēt, tiklīdz būtu sasniegts robežapjoms vai robežcena.

1.7 Komiteja aicina nodrošināt, lai eksporta kompensācijas sistēma būtu jebkurā laikā darbotiespējīga, jo pašlaik nevar paredzēt, kad minētais drošības tīkls atkal būs vajadzīgs.

1.8 Komiteja aicina Komisiju pastiprināt Padomdevēju grupas lauksaimniecības starptautisko aspektu jautājumos lomu, lai tieši iesaistītu lauksaimniekus, pārstrādātājus, patērētājus, tirgotājus u.c. (?).

2. Vispārīga informācija

2.1 Ierosinātās regulas mērķis ir racionalizācijas, saskaņošanas un vienkāršošanas nolūkā nodrošināt pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem / I pielikumā neiekļautām precēm paredzētā spēkā esošā tirdzniecības režīma, kas patlaban noteikts Regulā 1216/2009, un vienotās sistēmas albumīna (ovalalbumīna) un piena albumīna (laktalbumīna) tirdzniecībai, kura patlaban noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 614/2009, atbilstību Lisabonas līgumam un apvienot minētās regulas, lai:

— noteiktu Komisijas deleģētās un īstenošanas pilnvaras, kā arī ieviestu vajadzīgās procedūras attiecīgo tiesību aktu pieņemšanai;

⁽¹⁾ OV C 107, 6.4.2011., 33.-36. lpp.

⁽²⁾ OV C 304, 10.11.1993., 8.-10. lpp.

- saskaņotu tās ar jauno Regulu par vienotu TKO [COM(2011) 626 final] saistībā ar TKO pielāgošanu Lisabonas līgumam un kopējai lauksaimniecības politikai pēc 2013. gada, par ko pašlaik notiek ilgstošas sarunas Padomē un Parlamentā;
- aktualizētu minētās regulas un nodrošinātu skaidrāku un nepārprotamāku juridisko pamatu īstenošanas noteikumiem;
- izveidotu stabilu juridisko pamatu samazināto ievadumtas nodokļu un importa kvotu pārvaldībai, kā paredzēts brīvās tirdzniecības nolīgumos (BTN), un eksporta kompensāciju sistēmai, kā arī pielāgotu spēkā esošo regulu pašreizējai praksei saistībā ar BTN un eksporta kompensācijām.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu vienkāršot, racionalizēt un saskaņot pārstrādātu lauksaimniecības produktu tirdzniecības tiesisko regulējumu, kā arī īpaši atzinīgi vērtē to, ka abas iepriekš minētās regulas (par pārstrādātu lauksaimniecības produktu tirdzniecības režīmu un lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju) tiks vienlaicīgi saskaņotas ar Lisabonas līgumu, jo abās regulās ir iekļauti līdzīgi noteikumi lauksaimniecības produktu un pārstrādātu lauksaimniecības produktu importa un eksporta jomā (piemēram, samazināti ievadumtas nodokļi, papildu ievadumtas nodokļi, importa kvotas, eksporta kompensācijas, eksporta licences un kompensācijas sertifikāti).

3.2 Vienlaikus Komiteja arī uzskata, ka tiesību aktu vienkāršošana, racionalizācija un saskaņošana būtu laba iespēja modernizēt tirdzniecības noteikumus un padarīt tos pārredzamākus, iesaistot visas attiecīgi ieinteresētās puses, lai veicinātu ES vērtību popularizēšanu visā pasaulē.

3.3 EESK atzinīgi vērtē to, ka ar ierosināto regulu paredzēts spēkā esošos noteikumus pielāgot Lisabonas līgumam, bet ne būtiski mainīt tos, tomēr vienlaikus arī aicina visaptveroši pārskatīt tirdzniecības politiku, lai panāktu tās atbilstību Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pantā izvirzītajiem kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem.

3.4 EESK vairākkārt ir paudusi atbalstu brīvās tirdzniecības nolīgumiem un preferenciālās tirdzniecības režīmam, kā arī uzsvērusi PTO sarunu nozīmīgumu. Tomēr EESK uzsver: tā kā

ES ir galvenā pārtikas produktu importētāja pasaulē, tai aktīvi jāuzņemas iniciatīva, lai popularizētu pašas noteiktos augstākos standartus tādās jomās kā pārtikas nekaitīgums un kvalitāte, dzīvnieku labturība, vides aizsardzība un sociālās vērtības.

3.5 EESK atzīmē, ka ievadumtas nodokļi, īpaši to lauksaimniecības komponents, būtu jāpapildina ar vides, pārtikas nekaitīguma, dzīvnieku labturības un sociālajiem komponentiem, ko varētu izmantot kā instrumentu, lai trešās valstīs izplatītu ES vērtības attiecībā uz pārtikas ražošanu. Šie nodokļu komponenti būtu jāsamazina tikai tad, ja ražotājs, kurš savas preces eksportē uz ES, respektē minētās vērtības. Šādā veidā izplatot mūsu sociālās vērtības, ilgtermiņā uzlabosies globālās pārtikas ražošanas sistēmas elastība un ilgtspēja.

3.6 EESK aicina nodrošināt efektīvus aizsardzības instrumentus, lai novērstu brīvās tirdzniecības nolīgumu iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu gadījumos, kad tie ir līdzeklis, lai ES tirgū ievestu zemākam standartam atbilstošus pārtikas produktus, kas ir lētāki un ko ir vieglāk ražot.

3.7 Komiteja aicina Komisiju pārskatīt importa licenču, kompensācijas sertifikātu un sertifikātu par atvieglojuma režīmu pārstrādei ievestām precēm piešķiršanas sistēmu, un, jo īpaši, kvotu piešķiršanas sistēmu, lai nodrošinātu pietiekamu rīcības brīvību mazajiem un vidējiem ražotājiem un novērstu situāciju, kad tirgū dominē tikai daži ražotāji.

3.8 Komiteja aicina Komisiju ieviest e-ierpirkuma instrumentus, kas integrēti muitas sistēmā, lai nodrošinātu licenču, kvotu un sertifikātu pārvaldību; tas būtiski pazeminātu darījumu izmaksas un mazinātu ar dokumentu fizisko apstrādi, ko īsteno uzņēmēji, saistītos riskus.

3.9 Ar šādas sistēmas palīdzību varētu uzraudzīt patieso stāvokli tirgū un nekavējoties reaģēt, tiklīdz būtu sasniegts robežapjoms vai robežcena.

3.10 Komiteja uzskata, ka eksporta kompensācijām, lai arī tās pašlaik neizmanto, ir ļoti nozīmīgas drošības tīkla funkcijas tirgus nelīdzsvarotības gadījumā. Vienlaikus ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai šāda sistēma būtu jebkurā laikā darbotiespējīga, jo pašlaik nevar paredzēt, kad minētais drošības tīkls atkal būs vajadzīgs.

3.11 Svarīgi, lai Komisiju pastiprinātu Padomdevēju grupas lauksaimniecības starptautisko aspektu jautājumos lomu, lai tieši iesaistītu lauksaimniekus, pārstrādātājus, patērētājus, tirgotājus u. c.⁽³⁾ un tādējādi nodrošinātu lietderīgu forumu konsultācijām un informācijai.

Briselē, 2013. gada 10. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*
Henri MALOSSE

⁽³⁾ OV C 304, 10.11.1993., 8.-10. lpp.